

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Διαστημική βιομηχανική πολιτική της ΕΕ»

(2013/C 356/09)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- επισημαίνει ότι σχετικές προς ρύθμιση πτυχές στο πλαίσιο της θεσπιζόμενης διαστημικής πολιτικής της ΕΕ θα είναι οι εξής: τα βιομηχανικά πρότυπα, τα ζητήματα που σχετίζονται με τις τεχνικές λειτουργίες και η εμπορική εκμετάλλευση των δορυφορικών υποδομών επικοινωνιών·
- συμφωνεί ότι, αν και η προσανατολισμένη προς τη ζήτηση δημόσια πολιτική για τον διαστημικό τομέα της ΕΕ έχει ως στόχο να ενδυναμώσει τη θέση των χρηστών, δεν μπορεί να περιορίζεται σε επιδοτήσεις προς τους καταναλωτές·
- προτρέπει την Επιτροπή να καθορίσει τα κριτήρια χρησιμότητας από την άποψη των αρμοδιοτήτων και των αναγκών των δημοσίων αρχών, τα οποία να χρησιμοποιηθούν για την εκτίμηση της ζήτησης των χρηστών·
- τονίζει ότι η στενή σχέση μεταξύ τοπικού και περιφερειακού επιπέδου — το οποίο συνεργάζεται με βιομηχανίες για να εντοπίσει και να υποστηρίξει τα πρώτα βήματά τους — καθώς και με το εθνικό/κοινοτικό επίπεδο, θα πρέπει να αποτελέσει ζωτική πτυχή της βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ·
- επιθυμεί να επιστήσει την προσοχή στα στοιχεία που αντλούνται από τις βέλτιστες πρακτικές σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο, δηλαδή ότι στην πλειονότητα των περιπτώσεων, οι κατάντι υπηρεσίες Copernicus/GMES ανταποκρίνονται στις ανάγκες δημόσιας πολιτικής και έχουν αποδείξει τη χρησιμότητά τους για τους δημόσιους στόχους·
- προτείνει οι υπηρεσίες και εφαρμογές που αναπτύσσονται στη βάση διαστημικών τεχνολογιών να συγχρηματοδοτηθούν από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, με την προϋπόθεση ότι υπάρχει αρκετή πολιτική βούληση και ευαισθητοποίηση από τους διαχειριστές των ταμείων. Ένας τέτοιος μηχανισμός είχε ήδη χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο του δημοσιονομικού πλαισίου 2007-2013, όπου τα μη χρησιμοποιηθέντα κονδύλια για τη συνοχή/κονδύλια του ΕΤΠΑ χορηγήθηκαν σε μια νέα προτεραιότητα: στο δορυφορικό ευρυζωνικό διαδίκτυο για τις απομακρυσμένες περιοχές·
- είναι της άποψης ότι το επιχειρησιακό στάδιο του Copernicus έχει κρίσιμη σημασία για την οικονομική επιτυχία των νέων τεχνολογικών εξελίξεων, αλλά ότι θα χρειαστεί χρηματοδοτική στήριξη για να υπερκεραστούν τα έξοδα εκκίνησης που απαιτούνται για την υιοθέτηση της νέας τεχνολογίας από πολλούς χρήστες

Εισηγητής

ο κ. Adam STRUZIK (PL/EPP) Κυβερνήτης της Περιφέρειας της Μαζοβίας

Έγγραφο αναφοράς

Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Διαστημική βιομηχανική πολιτική της ΕΕ — αξιοποίηση των δυνατοτήτων για οικονομική ανάπτυξη στον διαστημικό τομέα»

COM(2013) 108 final

I. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

1. επικροτεί την ανακοίνωση της Επιτροπής, στην οποία διατυπώνεται με σαφή τρόπο η σημασία της διαστημικής βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ·

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

2. τονίζει ότι ο τομέας του διαστήματος αποτελεί βασικό στοιχείο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και των εμβληματικών πρωτοβουλιών της, ιδίως της Ένωσης Καινοτομίας και της Βιομηχανικής Πολιτικής. Η διαστημική τεχνολογία έχει ιδιαίτερη σημασία για την οικονομία που βασίζεται στη γνώση, συμβάλλει στη μελλοντική οικονομική ανταγωνιστικότητα και παρέχει τα μέσα για την επίλυση άλλων πιεστικών προβλημάτων. Ως διαστημικό υποπροϊόν μπορεί να οριστεί κάτι που διδαχθήκαμε ή κάτι που άλλαξε στη διάρκεια διαστημικών δραστηριοτήτων, το οποίο στη συνέχεια χρησιμοποιείται ή μεταφέρεται σε άλλα πλαίσια, δημιουργώντας έτσι πρόσθετη οικονομική αξία·

3. σημειώνει ότι σύμφωνα με την εκτίμηση του ΕΟΔ όσον αφορά τους κατόντι κλάδους των εφαρμογών βασισμένων στο διάστημα με προστιθέμενη αξία, η ευρωπαϊκή αγορά είναι μικρότερη και λιγότερο εξειδικευμένη στον ιδιωτικό τομέα απ' ό,τι η παγκόσμια αγορά. Επίσης, αντίθετα με άλλα διαστημικά έθνη, η διαστημική βιομηχανία δεν θέτει αρχικά κριτήρια και δραστηριότητες. Σε παγκόσμιο επίπεδο, οι περισσότερες επιχειρήσεις λειτουργούν σε πολλά τμήματα και κατά μήκος της αλυσίδας αξίας. Στην Ευρώπη, οι φορείς που ελέγχουν το σύνολο της αλυσίδας αξίας είναι ελάχιστοι. Συνολικά, η ειδίκευση στην Ευρώπη (η οποία εστιάζει σε συγκεκριμένες εφαρμογές δορυφορικής πλοήγησης) κυμαίνεται σε επίπεδα ελαφρώς χαμηλότερα απ' ό,τι σε παγκόσμιο επίπεδο·

4. έχει πλήρη επίγνωση των βασικών ζητημάτων πολιτικής για τον διαστημικό κλάδο της ΕΕ, στα οποία περιλαμβάνεται η οργάνωση της αγοράς, η διοικητική απλούστευση, οι αρχές που διέπουν την ανάθεση συμβάσεων, η πρόσβαση σε δεδομένα, η ιδιότητα των δημοσίων αρχών ως καταναλωτών και το κανονιστικό πλαίσιο·

5. αναγνωρίζει ότι, γενικά, η διαστημική βιομηχανία της ΕΕ έχει σημαντικό αντίκτυπο στην επιστημονική και τεχνολογική θέση της Ευρώπης. Σε αυτό περιλαμβάνονται η ενθάρρυνση της ευρωπαϊκής βάσης για την επιστήμη και τεχνολογία, καθώς και τα γενικότερα αποτελέσματα της διαστημικής τεχνολογίας στην ευρύτερη οικονομία·

6. συμφωνεί με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2013 σχετικά με τη Διαστημική βιομηχανική πολιτική της ΕΕ — Αξιοποίηση των δυνατοτήτων για οικονομική ανάπτυξη στο

διαστημικό τομέα ότι δηλαδή, «χάριν μιας ευρείας και ισορροπημένης βιομηχανικής βάσης, η συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού αποτελεί ουσιαστικό συστατικό της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής διαστημικής βιομηχανίας» και, από κοινού με το Συμβούλιο, απευθύνει έκκληση στην Επιτροπή να αξιολογήσει περαιτέρω την ανάγκη για νέα καινοτόμα μέσα χρηματοδότησης·

7. εκτιμά ότι, από την άποψη των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να προωθηθεί η χρήση διαστημικών εφαρμογών στις πολιτικές της ΕΕ, και ότι, ως εκ τούτου, η ΕΕ θα πρέπει να λάβει μέτρα για την τόνωση της εξέλιξης και της ανάπτυξης διαστημικών εφαρμογών για δημόσιους και ιδιωτικούς χρήστες — ειδικότερα τις περιφερειακές και τοπικές αρχές και τον κλάδο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων — καθώς και σχετικά μέτρα για την υποστήριξη της καινοτομίας·

A. Στόχοι και δράσεις της διαστημικής βιομηχανικής πολιτικής

8. συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι ο τομέας του διαστήματος είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την ΕΕ και τους πολίτες της και, όπως και η Επιτροπή, διαβλέπει τις μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η διαστημική βιομηχανία της ΕΕ ενόψει των εξελίξεων στις νέες αναδυόμενες δυνάμεις στον τομέα του διαστήματος (όπως η Κίνα και η Ινδία). Όπως επισημαίνεται στην ανακοίνωση, αυτή η κατάσταση είναι το αποτέλεσμα ανεπαρκούς χρηματοδότησης και όχι έλλειψης αποτελεσματικότητας του ευρωπαϊκού διαστημικού τομέας·

9. κατανοεί ότι, σε μια περίοδο στην οποία η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έρχονται αντιμέτωπα με οικονομικές δυσκολίες, η διαστημική πολιτική της ΕΕ θα πρέπει να εστιάζει στη δημιουργία θεμελίων για τη μελλοντική τόνωση του τομέα στην παγκόσμια αγορά και στην άρση των εμποδίων τα οποία θα μπορούσαν να τεθούν σε αυτή τη διαδικασία. Ως εκ τούτου, η ΕΠ υποστηρίζει πλήρως τους στόχους που περιγράφονται στην ανακοίνωση: θέσπιση κανονιστικού πλαισίου, ανάπτυξη ανταγωνιστικής βιομηχανικής βάσης τόνωση της σχέσης κόστους-αποδοτικότητας, ανάπτυξη αγορών για δορυφορικές εφαρμογές και υπηρεσίες και εξασφάλιση τεχνολογικής ανεξαρτησίας και ανεξάρτητης πρόσβασης στο διάστημα·

10. υποστηρίζει το επιχείρημα ότι για την αποτελεσματική «διαστημική διακυβέρνηση» στην Ευρώπη απαιτείται συμφωνία μεταξύ των βασικών ενδιαφερόμενων φορέων, δηλαδή της Επιτροπής, του ΕΟΔ και των κρατών μελών, επισημαίνοντας παράλληλα ότι, από πολιτική άποψη, η απόφαση για μια κοινή ευρωπαϊκή αμυντική πολιτική θα διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των εθνικών στρατιωτικών τομέων, πράγμα που μπορεί να ωφελήσει τον μη στρατιωτικό διαστημικό τομέα·

11. αναγνωρίζει τα επιτεύγματα της αγοράς του ευρωπαϊκού διαστημικού κλάδου, ιδίως στον τομέα της δορυφορικής επικοινωνίας (SatCom) και υποστηρίζει την Επιτροπή στις προσπάθειές της να διατηρήσει ανταγωνιστικό αυτόν τον τομέα στην παγκόσμια αγορά. Από αυτή την άποψη, η ΕΤΠ υποστηρίζει με σθένος την πρωτοβουλία για την εξασφάλιση της πρόσβασης των ευρωπαϊκών φορέων εκμετάλλευσης στα κανάλια ραδιοσυχνότητας. Το ζήτημα αυτό έχει σημασία για τις περιφέρειες, καθώς η δορυφορική επικοινωνία προσφέρει τα μέσα για τη γεφύρωση του ευρυζωνικού φάσματος στις αραιοκατοικημένες περιοχές·

12. αναγνωρίζει τη σημασία της τεχνολογικής ανεξαρτησίας του ευρωπαϊκού διαστημικού τομέα και συμφωνεί με τις προτεινόμενες λύσεις — την αλληλεπίδραση με τους μη διαστημικούς κλάδους, τη δρομολόγηση σχετικών προσκλήσεων υποβολής σχεδίων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» και την επένδυση στην κατάρτιση ειδικευμένου εργατικού δυναμικού για τη διαστημική βιομηχανία·

13. διερωτάται, ωστόσο, κατά πόσον η διαθέσιμη χρηματοδότηση (π.χ. στο πλαίσιο του «Ορίζοντας 2020») θα είναι αρκετή για να γίνει ένα σημαντικό βήμα προς την ανάπτυξη της τεχνολογικής ανεξαρτησίας. Ως εκ τούτου, προτρέπει την Επιτροπή να παρουσιάσει ένα λεπτομερές σχέδιο σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα επιτευχθεί αυτός ο στόχος·

14. σε ό,τι αφορά το ειδικευμένο εργατικό δυναμικό, υποστηρίζει ότι η αρχική προτεραιότητα θα πρέπει να είναι η έρευνα στα νέα κράτη μέλη της ΕΕ, τα οποία εξέφρασαν το ενδιαφέρον και τη φιλοδοξία να εισέλθουν στην ομάδα των διαστημικών εθνών και, επιπλέον, επιδεικνύουν υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης στη μηχανική και τις φυσικές επιστήμες·

15. υποστηρίζει σθεναρά την ανάπτυξη της αγοράς για διαστημικές εφαρμογές και υπηρεσίες και σημειώνει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές μπορούν να διαδραματίσουν ουσιαστικό ρόλο σε αυτήν τη διαδικασία·

16. σε αυτό το πλαίσιο, επιθυμεί να υπενθυμίσει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές είναι σημαντικοί τελικοί χρήστες διαστημικών υπηρεσιών. Ωστόσο, για να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό των διαστημικών εφαρμογών, οι χρήστες ΤΠΑ θα πρέπει να ευαισθητοποιηθούν σε ό,τι αφορά τα οφέλη των εν λόγω εφαρμογών. Είναι απαραίτητο να διεξαχθεί πιο εντατικός διάλογος μεταξύ παρόχου υπηρεσιών και τελικού χρήστη·

17. επιπλέον, πιστεύει ότι, στο εσωτερικό τους, οι ΤΠΑ συγκεντρώνουν διάφορους οικονομικούς φορείς και παράγοντες που συμμετέχουν στο τρίπτυχο της καινοτομίας. Οι ΤΠΑ είναι αρμόδιες για προγράμματα καινοτομίας και ΜΜΕ τα οποία θα μπορούσαν να συνδεθούν με τα προγράμματα για το διάστημα και, ως εκ τούτου, να συμβάλουν στρατηγικά στη βελτίωση της διαστημικής αγοράς·

18. σημειώνει επίσης ότι, λόγω της εγγύτητάς τους με το κοινό, οι ΤΠΑ έχουν μοναδική πρόσβαση σε διάφορες ομάδες της κοινωνίας στο εσωτερικό τους και, ως εκ τούτου, βρίσκονται σε ιδανική

θέση για να ενημερώσουν το κοινό σχετικά με τα οφέλη των διαστημικών υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό, πολύ σημαντικά είναι διάφορα δίκτυα τοπικών και περιφερειακών αρχών, όπως το NEREUS (Network of European Regions Using Space Technologies/ Δίκτυο των Ευρωπαϊκών Περιφερειών χρηστών διαστημικών τεχνολογιών)·

B. Γενικές τοπικές και περιφερειακές ανησυχίες

19. αναγνωρίζει — δεδομένου ότι οι περιφέρειες είναι ένας από τους κύριους χρήστες δορυφορικών εφαρμογών, ιδίως των υπηρεσιών και των προϊόντων Copernicus/GMES — ότι η διαστημική βιομηχανική πολιτική της ΕΕ θα πρέπει να υποστηρίξει την τεχνική καινοτομία και να άρει τους φραγμούς στην ανάπτυξη της. Η επιτυχία της διαστημικής πολιτικής της ΕΕ θα υπολογιστεί με βάση την ανάπτυξη, την βελτιστοποίηση του κόστους, τις διατομεακές επιπτώσεις και τη δημιουργία ευκαιριών για παραγωγικά επαγγέλματα υψηλής ειδίκευσης·

20. συμμαρτίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι η ενθάρρυνση της καινοτομίας από την πλευρά της ζήτησης αποτελεί την κύρια πρόκληση που πρέπει να αντιμετωπίσει η διαστημική πολιτική της ΕΕ προκειμένου να αποφέρει οικονομικά οφέλη στις περιφέρειες και τους πολίτες της ΕΕ από πόρους που έχουν ήδη επενδυθεί για το διάστημα στο πλαίσιο των προγραμμάτων-πλαισίων·

21. συμφωνεί ότι, αν και η προσανατολισμένη προς τη ζήτηση δημόσια πολιτική για τον διαστημικό τομέα της ΕΕ έχει ως στόχο να ενδυναμώσει τη θέση των χρηστών, δεν μπορεί να περιορίζεται σε επιδοτήσεις προς τους καταναλωτές·

22. προτρέπει την Επιτροπή να καθορίσει τα κριτήρια χρησιμότητας από την άποψη των αρμοδιοτήτων και των αναγκών των δημοσίων αρχών, τα οποία να χρησιμοποιηθούν για την εκτίμηση της ζήτησης των χρηστών·

23. παρατηρεί, από περιφερειακή σκοπιά, ότι οι τελικοί χρήστες σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο θα υποστηρίξουν τις υπηρεσίες και τα προϊόντα Copernicus μόνο αν αναπτύξουν επιχειρηματικό ενδιαφέρον για τη χρήση τους·

24. συνιστά η Επιτροπή να εξετάσει το ζήτημα των μηχανισμών χρηματοδότησης για τους υφιστάμενους και τους δυνητικούς χρήστες, οι οποίοι θα μπορούσαν να τεθούν στη διάθεση της ΕΕ και των κρατών μελών της όταν οι υπηρεσίες γίνουν λειτουργικές. Στην Ευρώπη, όπως και αλλού στον κόσμο, η παρατήρηση της Γης είναι δημόσια υποδομή και η εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος συνεπάγεται ότι εξαρτάται από δημόσια χρηματοδότηση για έρευνα και ανάπτυξη, καθώς και για την επιχειρησιακή ανάπτυξη υπηρεσιών·

25. είναι της άποψης ότι το επιχειρησιακό στάδιο του Copernicus έχει κρίσιμη σημασία για την οικονομική επιτυχία των νέων τεχνολογικών εξελίξεων, αλλά ότι θα χρειαστεί χρηματοδοτική στήριξη για να υπερκερασθούν τα έξοδα εκκίνησης που απαιτούνται για την υιοθέτηση της νέας τεχνολογίας από πολλούς χρήστες·

26. αναμένει ότι οι χρήστες όπως οι τοπικές αρχές, οι περιφερειακές αρχές και οι ΜΜΕ θα συνεχίσουν να χρειάζονται κίνητρα και υποστήριξη από την ΕΕ και από κράτη μέλη, σημειώνει δε ότι ο ΕΟΔ θα πρέπει επίσης να συμμετάσχει στην παροχή υποστήριξης προς τους χρήστες·

27. επιθυμεί να επιστήσει την προσοχή στα στοιχεία που αντλούνται από τις βέλτιστες πρακτικές σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο, δηλαδή ότι στην πλειονότητα των περιπτώσεων, οι κατόντι υπηρεσίες Copernicus/GMES ανταποκρίνονται στις ανάγκες δημόσιας πολιτικής και έχουν αποδείξει τη χρησιμότητά τους για τους δημόσιους στόχους·

28. προτείνει οι υπηρεσίες και εφαρμογές που αναπτύσσονται στη βάση διαστημικών τεχνολογιών να συγχρηματοδοτηθούν από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, με την προϋπόθεση ότι υπάρχει αρκετή πολιτική βούληση και ευαισθητοποίηση από τους διαχειριστές των ταμείων. Ένας τέτοιος μηχανισμός είχε ήδη χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο του δημοσιονομικού πλαισίου 2007-2013, όπου τα μη χρησιμοποιηθέντα κονδύλια για τη συνοχή/κονδύλια του ΕΤΠΑ χορηγήθηκαν σε μια νέα προτεραιότητα: στο δορυφορικό ευρυζωνικό διαδίκτυο για τις απομακρυσμένες περιοχές·

Γ. Αντιμετώπιση των προβλημάτων του τομέα

29. σημειώνει ότι ο διαστημικός τομέας χαρακτηρίζεται από μεγάλους κύκλους ανάπτυξης. Αυτό αυξάνει τους κινδύνους της αγοράς, καθώς το δυναμικό της αγοράς για νέες εφαρμογές πρέπει να αξιολογείται σε όσο το δυνατό νωρίτερο στάδιο. Ως αποτέλεσμα, είναι δύσκολο για τους επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στον τομέα του διαστήματος να προσελκύσουν επενδυτές. Επιπλέον, η μακρά διάρκεια λειτουργικής ζωής των διαστημικών πόρων (10-15 χρόνια για έναν δορυφόρο τηλεπικοινωνιών) καθιστά την αγορά κυκλική και, ως εκ τούτου, δυσκολεύει την ταχεία προσαρμογή της προσφοράς στις μεταβαλλόμενες συνθήκες ζήτησης·

30. αναγνωρίζει ότι στον ανάντι τομέα, το υψηλό σταθερό κόστος — το οποίο οφείλεται σε μεγάλες επενδύσεις σε Ε&Α, στον μεγάλο χρόνο ανάπτυξης και στο μικρό μέγεθος της αγοράς — εμποδίζει τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας και ενισχύει την τάση συγκέντρωσης της αγοράς (π.χ. στον τομέα της εκτόξευσης). Από την άλλη, στον κατόντι τομέα είναι δυνατόν να επιτευχθούν μεγάλες οικονομίες κλίμακας, πράγμα που καθιστά τις μεγαλύτερες αγορές πιο βιώσιμες οικονομικά. Η ίδια φύση αυτών των προκλήσεων σημαίνει ότι ο κεντρικός ρόλος των κυβερνήσεων στην ευρωπαϊκή οικονομία του διαστήματος δεν μπορεί να παραγνωριστεί·

31. τονίζει ότι έχει κρίσιμη σημασία η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της, από κοινού με τον ΕΟΔ, να λάβουν χωρίς καθυστέρηση τις αναγκαίες πολιτικές, νομικές και τεχνικές αποφάσεις προκειμένου να παράσχουν τους απαραίτητους χρηματοδοτικούς πόρους για να εξασφαλιστεί η ανεξάρτητη πρόσβαση στο διάστημα, να ολοκληρωθούν τα διαστημικά συστήματα που αναπτύσσονται ή σχεδιάζονται επί του παρόντος, καθώς και για να προωθηθεί η Ε&Α και η ανάπτυξη καινοτόμων διαστημικών υπηρεσιών και εφαρμογών·

32. αντιλαμβάνεται ότι, παρά τη στρατηγική σημασία της, η μεταποιητική διαστημική βιομηχανία δεν είναι ακόμα σημαντικός

παράγοντας των εθνικών οικονομιών — σε σύγκριση με άλλους βιομηχανικούς κλάδους στην Ευρώπη — και απευθύνει έκκληση η μελλοντική διαστημική βιομηχανία της ΕΕ να μεριμνήσει ώστε η ΕΕ να εξαρτάται λιγότερο από την προμήθεια στρατηγικών συστατικών από τρίτες χώρες·

33. ενθαρρύνει τον ΕΟΔ να συνεχίσει να υποστηρίζει οργανώσεις που ενδιαφέρονται να μεταφέρουν τεχνολογία του διαστήματος σε άλλες βιομηχανίες μέσω της χρηματοδότησης μελετών σκοπιμότητας, αναλύσεων της αγοράς και κατασκευής πρωτοτύπων. Η υποστήριξη των νεοσύστατων επιχειρήσεων γίνεται μέσω «φυτωρίων» επιχειρήσεων, καθώς και με την παροχή «κινήτρων» (ή αρχικής χρηματοδότησης) από το Γραφείο του προγράμματος μεταφοράς τεχνολογίας του ΕΟΔ (ΤΓΡΟ). Η ΕτΠ ζητά επίσης τη διεξαγωγή διαλόγου ο οποίος να είναι δυνατό να οδηγήσει στην αύξηση των δυνατοτήτων που έχουν οι παράγοντες σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο·

34. εκφράζει την άποψη ότι, για να μην παρουσιάζει η ΕΕ υστέρηση σε σχέση με τους διεθνείς ανταγωνιστές της, είναι ζωτικής σημασίας να προωθήσει «έξυπνη ειδίκευση» και συνεργασία μεταξύ των προγραμμάτων χρηματοδότησης των περιφερειών και της καινοτομίας·

35. συμφωνεί με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου ότι βασικό στοιχείο της έξυπνης ειδίκευσης είναι η συμμετοχή των περιφερειών ως βασικών παραγόντων στην πολιτική καινοτομίας της Ευρώπης, πράγμα που μπορεί επίσης να βοηθήσει τον τομέα της έρευνας να αξιοποιήσει το σημαντικό δυναμικό χρηματοδότησης των περιφερειακών ταμείων της ΕΕ. Η ανάπτυξη επιχειρηματικών μοντέλων και η βελτίωση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων οι οποίες παρέχονται στις ΜΜΕ στον τομέα των υπηρεσιών που σχετίζονται με την παρακολούθηση της Γης έχουν εξαιρετική σημασία από την άποψη των τοπικών και των περιφερειακών αρχών·

36. ζητά τον συντονισμό των ευρωπαϊκών και των εθνικών πολιτικών για να επιταχυνθεί η διαδικασία ωρίμανσης του ευρωπαϊκού τομέα παρακολούθησης της Γης, τόσο από πλευράς προσφοράς όσο και από πλευράς ζήτησης. Το πρόσφατο κύμα ενοποιήσεων είναι μήνυμα ότι η ίδια η βιομηχανία ετοιμάζεται για το επόμενο στάδιο. Είναι η κατάλληλη στιγμή για σημαντικές ομάδες πελατών — όπως οι κυβερνήσεις — να υιοθετήσουν εφαρμογές παρακολούθησης της Γης σε ευρεία κλίμακα. Όταν οι κυβερνήσεις κατορθώσουν να ενοποιήσουν τη ζήτηση σε πλαίσιο ΕΕ, αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ζήτησης αφενός και την τυποποίηση (και την επίτευξη οικονομιών κλίμακας για τη βιομηχανία) αφετέρου·

Δ. Επίδραση του διαστημικού τομέα

37. σημειώνει ότι πολλά προϊόντα των βιοεπιστημών που είναι υποπροϊόντα της τεχνολογίας του διαστημικού τομέα δεν αξιοποιούνται ακόμη επαρκώς στην ΕΕ, και ότι θα υπάρξουν τεράστια οφέλη σε ευρωπαϊκό επίπεδο από τη χάραξη μιας εστιασμένης στρατηγικής υποπροϊόντων στην αρχή του διαστημικού προγράμματος, όπου θα συμμετέχουν εκπρόσωποι άλλων βιομηχανιών·

38. τονίζει τη σημασία της δορυφορικής τεχνολογίας στον διαστημικό τομέα της ΕΕ και σημειώνει ότι περίπου δύο τρίτα όλων των πωλήσεων δορυφόρων γίνονται για εφαρμογές τηλεπικοινωνιών. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο της διαστημικής βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι αυτή η αγορά γνωρίζει κυκλικές διακυμάνσεις, οι οποίες αντικατοπτρίζουν κυρίως τις αλλαγές στη ζήτηση γεωστατικών τηλεπικοινωνιακών δορυφόρων και σχετικών υπηρεσιών εκτόξευσης·

39. παρατηρεί ότι τα κινητά τηλέφωνα, το Διαδίκτυο, οι πιστωτικές κάρτες, τα διόδια, οι τηλεοπτικές εκπομπές και τα δελτία καιρού αποτελούν ορισμένα μόνο παραδείγματα δραστηριοτήτων της καθημερινής ζωής που βασίζονται μερικώς ή πλήρως στους δορυφόρους. Άλλες πιο στρατηγικές λειτουργίες περιλαμβάνουν για παράδειγμα τη γεωργία, την παρακολούθηση των ρευμάτων των ωκεανών και του αέρα, την πλοήγηση των πλοίων και των αεροσκαφών, καθώς και την παρακολούθηση των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, της ρύπανσης, του κλίματος και του περιβάλλοντος·

40. σημειώνει επίσης ότι η ανάπτυξη ιδιωτικών φορέων στο διάστημα συνέβαλε ώστε να καταστούν πιο προσιτές από οικονομική άποψη και προσβάσιμες η διαστημική τεχνολογία και οι υπηρεσίες, πράγμα που επέτρεψε σε κράτη χωρίς εθνικά διαστημικά προγράμματα — ή σε αναπτυσσόμενα κράτη — να ωφεληθούν από ορισμένα από τα οφέλη που μπορεί να παράσχει το διάστημα·

41. αναγνωρίζει ότι το ευρωπαϊκό πρόγραμμα πλαίσιο (ΠΠ7) συνέβαλε σημαντικά στην προώθηση της καινοτομίας στα προγράμματα Galileo/EGNOS και στις συναφείς υπηρεσίες. Ωστόσο, ο εισηγητής εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι, εντός του ΠΠ7, δεν δόθηκε αρκετή προσοχή για αιτήσεις, καθώς συγκεντρώθηκε στον ανάντι τομέα·

Ε. Μελλοντική προσέγγιση της διαστημικής βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ

42. διερωτάται κατά πόσον είναι αρκετή η έμφαση που δόθηκε μέχρι στιγμής στην αγορά εργασίας, τις υποδομές και την τήρηση της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού (με άλλα λόγια, την ποιότητα του οικονομικού περιβάλλοντος), ή αντίθετα αν θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη εστίαση στην ικανότητα παραγωγής εξαγωγικών αγαθών και υπηρεσιών·

43. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 λαμβάνει υπόψη τα προγράμματα GALILEO και Copernicus·

44. τονίζει ότι, παρά το γεγονός ότι η ευρωπαϊκή στρατηγική για την περίοδο 2014-2020 εστιάζει στην έρευνα και ανάπτυξη και την υψηλή τεχνολογία, η ΕΕ θα μπορούσε να χάσει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημά της στον τομέα προς όφελος των αναπτυσσόμενων, υπό εκβιομηχάνιση χωρών όπως η Ινδία, η Κίνα και η Βραζιλία, αν ο προϋπολογισμός των κρατών μελών για έρευνα και ανάπτυξη παραμείνει μικρότερος από τον στόχο της στρατηγικής της Λισαβόνας·

45. σημειώνει ότι η επιτυχία κάθε βιομηχανικής πολιτικής συνδέεται άρρηκτα με τις μακροοικονομικές τάσεις στην ΕΕ και στις εθνικές οικονομίες και απευθύνει έκκληση για την ανάπτυξη βιομηχανικής παραγωγής υψηλής τεχνολογίας και έντασης έρευνας, στο πλαίσιο της οποίας το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μπορεί να χρησιμοποιηθεί·

46. εκτιμά ότι έχει σημασία η ισόρροπη εφαρμογή της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Ως εκ τούτου, διερωτάται κατά πόσον η ανταγωνιστικότητα σε καινοτόμους τομείς είναι αρκετή για τη βελτίωση της απασχόλησης και της ανάπτυξης της οικονομίας της ΕΕ, απευθύνει δε έκκληση να υποστηριχθεί ο τομέας του διαστήματος, έτσι ώστε η δομή του τομέα να είναι πιο ισόρροπη σε ό,τι αφορά τις μεγάλες, μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις·

47. αναγνωρίζει ότι, αν και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θέσει σε εφαρμογή εργαλεία (όπως η έξυπνη ειδικευση) για να εξασφαλίσει τη μεγαλύτερη γεωγραφική προσέγγιση της βιομηχανικής πολιτικής στους βασικούς τομείς, πρέπει ακόμα να γίνουν πολλά για να εξασφαλιστεί επαρκής πρόσβαση σε χρηματοδότηση (κεφάλαιο κινδύνου) από πηγές που δεν είναι υπερβολικά απρόθυμες να αναλάβουν κινδύνους·

48. τονίζει ότι η στενή σχέση μεταξύ τοπικού και περιφερειακού επιπέδου — το οποίο συνεργάζεται με βιομηχανίες για να εντοπίσει και να υποστηρίξει τα πρώτα βήματά τους — καθώς και με το εθνικό/κοινοτικό επίπεδο, θα πρέπει να αποτελέσει ζωτική πτυχή της βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ·

ΣΤ. Επικουρικότητα και αναλογικότητα

49. συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής, ότι σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 της ΣΛΕΕ, στους τομείς της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και του διαστήματος, η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις, κυρίως όσον αφορά τον καθορισμό και την εφαρμογή των προγραμμάτων, χωρίς η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής να έχει ως αποτέλεσμα να κωλύει την άσκηση των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών. Οι συντρέχουσες αρμοδιότητες θα διατηρηθούν μέχρι η ΕΕ να θεσπίσει παράγωγο ευρωπαϊκό δίκαιο σε αυτούς τους τομείς, οπότε και τα εθνικά κοινοβούλια θα πρέπει να αποσύρουν κάθε αντίθετο κανόνα της εθνικής νομοθεσίας·

50. σημειώνει ότι η αποσπασματική και περιορισμένη χρηματοδότηση για τη διαστημική έρευνα θεωρείται ένα από τα κύρια εμπόδια στην περαιτέρω ανάπτυξη των διαστημικών δραστηριοτήτων και, ως εκ τούτου, απευθύνει έκκληση για καλύτερο συντονισμό των διαστημικών δραστηριοτήτων μεταξύ της ΕΕ, του ΕΟΔ και των αντίστοιχων κρατών μελών, προκειμένου να μπορέσει η Ευρώπη να εξασφαλίσει ηγετική θέση σε παγκόσμιο επίπεδο στον τομέα του διαστήματος. Η σημασία της συμμετοχής της ΕΕ στη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων διαστημικής έρευνας υποστηρίζεται από το γεγονός ότι πολλές δραστηριότητες διαστημικής έρευνας δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν χωρίς τη βοήθεια της Επιτροπής. Ως εκ τούτου, η δράση της ΕΕ κρίνεται απαραίτητη σε αυτό το πλαίσιο·

51. είναι της άποψης ότι η δράση που προτείνεται στην ανακοίνωση είναι αναγκαία διότι το ζήτημα που πρέπει να ρυθμιστεί έχει διεθνικές πτυχές που δεν μπορούν να ρυθμιστούν ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη και διότι τα υφιστάμενα μέτρα της ΕΕ και η στοχευμένη βοήθεια σε αυτό το πλαίσιο δεν επαρκούν για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων. Η προτεινόμενη δράση θα παράσχει σαφές όφελος, λόγω της κλίμακας και της αποτελεσματικότητάς της, σε σύγκριση με την κατακερατωμένη δράση σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, κυρίως λόγω των οικονομικών κλίμακας, δεδομένου ότι ένα ολοκληρωμένο διαστημικό πρόγραμμα απαιτεί επενδύσεις τις οποίες τα κράτη μέλη δεν μπορούν να καλύψουν μόνα τους·

52. σημειώνει, επιπλέον, ότι η παρούσα πρωτοβουλία δεν αποσκοπεί στο να αντικαταστήσει πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί από τα κράτη μέλη. Επιδιώκει να συμπληρώσει τις δράσεις που αναλαμβάνονται σε αυτό το επίπεδο και να ενισχύσει τον συντονισμό, όπου αυτός είναι απαραίτητος για την επίτευξη κοινών στόχων·

53. εκτιμά ότι τα επιχειρήματα είναι σαφή, κατάλληλα και πειστικά. Ως εκ τούτου, η δράση της ΕΕ που περιγράφεται στην ανακοίνωση συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας·

54. συμφωνεί με την Επιτροπή πως, σε ό,τι αφορά την αναλογικότητα, η ΕΕ θα πρέπει να νομοθετεί μόνο στον βαθμό που αυτό είναι απαραίτητο. Θα πρέπει να προτιμηθεί η ενθάρρυνση του ανταγωνισμού μεταξύ κρατών μελών, ο συντονισμός των εθνικών δράσεων ή η συμπλήρωση και η υποστήριξη τέτοιων δράσεων από κατευθυντήριες γραμμές, η θέσπιση μηχανισμών ανταλλαγής πληροφοριών κλπ. Σχετικές προς ρύθμιση πτυχές στο πλαίσιο της θεσπιζόμενης διαστημικής πολιτικής της ΕΕ θα είναι τα βιομηχανικά πρότυπα, τα ζητήματα που σχετίζονται με τις τεχνικές λειτουργίες και η εμπορική εκμετάλλευση των δορυφορικών υποδομών επικοινωνιών.

Βρυξέλλες, 8 Οκτωβρίου 2013

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
